

Norges krig mot Tyskland. Den store flygeseiren ved Dieppe

Vardagstryck

National Library
of Sweden

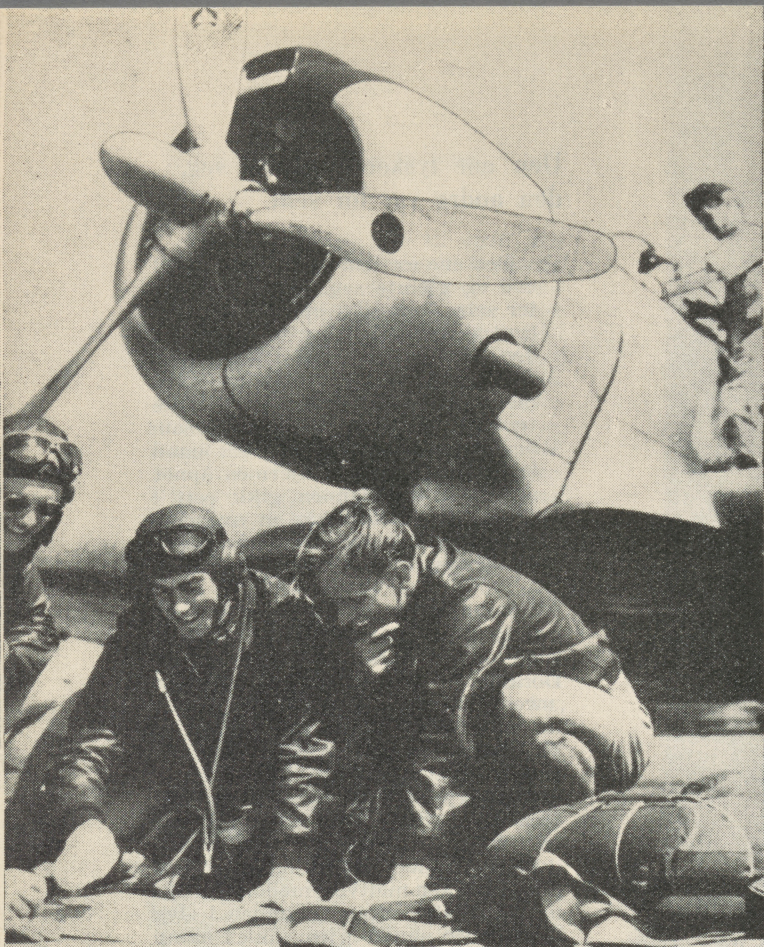
6x 13.

NORGES KRIG MOT TYSKLAND

Den store flygeseiren ved Dieppe

*Flygerne våre forteller om
hvordan de gjorde det av med*

31 tyske fly

Norske flygere studerer kartet før de går opp.

**14 tyske fly sikkert ødelagt
4 tyske fly antagelig øde-
lagt**

**13 tyske fly mer eller min-
dre skadet**

2 kamerater savnet

Dette er det regnskapet som er avlagt av to norske jagersquadrons som deltok i luftslaget over Dieppe. Og enda gir ikke disse tallene — som nu foreligger i endelig godkjent form — noe korrekt bilde av den ettertrykkelige omgang som guttene våre fikk gitt tyskerne, skriver en utsendt medarbeider til "Norsk Tidend" i London. Ikke mindre enn 6 av de nedskutte 14 tyske flyene var noen av tyskernes aller nyeste og sterkeste bombere — Dornier 217, — et fly som fienden har satt de aller største forhåpninger til og som med sine 8 mitraljøser av grovt kaliber var forutsatt å være dødbringende for enhver jager som måtte våge å nærme sig dem. De øvrige 8 var jagere — av den hypermoderne type Focke Wulf 190 eller Messerschmidts. Hvor mange menneskeliv bataljen med nordmennene kostet tyskerne er det ingen som vet. Vi vet bare at de var mange, det kan være 30, det kan være 40, men ikke under 20. *Til mot en, det var hva tyskerne måtte betale da de møtte nordmenn i kamp på noenlunde like vilkår.*

Engelsk dom: "De norske flygere i aller første klasse".

Det begynte tidlig, og det varte hele dagen. Mellom kl. 6 og kl. 7 om morgenen gikk våre fly på vingene. De hadde fått sine ordre og de visste hva det gjaldt. De hadde fått beskjed om å ligge over kampområdet ved Dieppe for å sikre landgangstropene mot bombere. De norske flygerne sørget for at det ble tyskerne som fikk betale prisen denne gang. Det er et pluss i regnskapet som man egentlig ikke hadde lov å regne med. Det ble bare slik, og dermed viste de norske flygerne — som en alliert sakkyndig sa — at de står i aller første klasse blant alle verdens flygernasjoner. Det visste de selv også da de var samlet igjen ved 9-tiden om kvelden etter å ha vært mer eller mindre i kamp hele dagen. De var stolte, men de bar sin stolthet som menn. Flere av dem hadde vært over Kanalen hele fire ganger. De hadde vært i kamp gang etter gang. De var kommet tilbake med gjennomhullete flykropper og rifter i klærne, men de gikk opp igjen etter å ha fått hullene lappet og bensintanker og ammunisjonsmagasiner fylt. Begge squadrons hadde hver satt 15 tyske fly ut av kampen. En norsk squadron fikk kvittering for 8 sikkert nedskutte fly uten tap av en eneste mann av sine egne. Den andre fikk kvittert for 6 mot et tap av to mann.

Slike resultater blir lagt merke til mellom brødre, og det var overbevisning i den britiske avsnittssjefs stemme da han sa til det norske flygevåpens sjef admiral Riiser-Larsen: "De kan med rette være stolt av guttene Deres!" Da admiralen straks etter stod overfor guttene på flyplassen for å tale til dem og takke dem, brukte han ikke jeg-formen, han sa vi. Vi er stolte av dere, sa han.

En takk fra alle nordmenn.

Og han begrunnet det nærmere: Når jeg er kommet her i dag for å takke dere, er det ikke i egenskap av det norske flygevåpens sjef, men som nordmann. Det var en kort, men beveget tale. Da den var slutt visste alle de som den var rettet til at den takken kom fra det norske folk.

*

Det som skjedde denne minneverdige dag over Dieppe, var i korthet følgende:

De norske squadrons skulle være med på å danne "paraply" over den eskadre som lå under den franske kyst og over landstigningsstyrkene. Det gjaldt å sikre dem mot bombere. Operasjonsområdet lå et godt stykke i utkanten av en jagers naturlige aksjonsområde. Tyskerne, som kunne gå i kamp like etter å ha lettet fra sine baser, hadde unektelig en svær fordel. Våre flygeres fordel var at de endelig en gang kunne tvinge de tyske jagerflygere til kamp. Denne gang måtte de i ilden hvis de overhodet skulle kunne gjøre noe ved de sterke allierte formasjoner. De norske squadrons var blant de aller første som var over Dieppe, og de kom omtrent øyeblikkelig i kamp. Bare noen få minutter etter at de var begynt sin sirkelgang over operasjonsområdet styrtet de første tyske flyene i vannet, og slik gikk det på hele dagen. Flygene våre kan fortelle at det var fallskjerm i luften nesten hele tiden, og undertiden var det mange av dem på en gang. Under lå de britiske motorredningsbåter og plukket opp flygerne som var kommet i vannet, venner og fiender. Det var svært mange fiender.

Vestmøstet
No. msp.

1942

"Sånn kom tysker'n!" En norsk flyger forteller om en luftkamp.

Fra unge gutter til krigsveteraner på en eneste dag.

Jeg har sett de norske flygerne etter denne seir, skriver bladets medarbeider videre. Jeg hadde møtt dem en gang før også, bare for få måneder siden. Den gang lå de og ventet på en stasjon hvor de ikke hadde så mange sjanser til å komme i kamp. De var utålmodige som guttunger gjerne er når de synes at begivenhetene går deres nese forbi. De ville ikke være noen „pyntesquadrons“, de ville slåss. Nå har de slåss, og de er ikke guttunger lenger. De er ikke beruset av en seir som selv den mest kritiske sakkyndighet synes er likefrem forbløffende. De er bare så inderlig fornøyd, der de sitter på „readiness“ og venter på å gi erkefienden en ny trøkk av samme sorten. De vet hva de kan, — og du store gud hvor de vil!

Ingen av dem bærer det ringeste spor av å ha deltatt i en kamp som må representere den høyeste grad av anspenning både fysisk og psykisk. Ikke en virker trett, ikke en virker oppspilt. De forteller tingen på den samme glade måten som fiskeren gjør det når han har vært ute og trukket lina og fått en overraskende fin fangst. Verre er det ikke. Og de forteller med den sakkyndiges nøyaktighet og nøkterhet.

En 19-åring forteller.

Det foregår ikke egentlig noen kappestrid mellom norske flygere om hvem som er best. Enhver gjør hva han kan, og er han „heldig“, som det heter, så er de andre fullt rede til å glede seg over hans suksess. Her er det bare en ting som teller, — det å få ned flest mulig av tyskere likegyldig hvem som gjør det.

Det faller allikevel naturlig å begynne med ham som gjorde „top score“ blant de norske guttene, mest fordi han er yngstemann av dem alle. Han er 19 år, og han er fra Holmenkollen. Naturligvis er han høy og funklende lys. Lille Goebbels ville ha stor suksess med ham om han presenterte ham som den typiske representant for det jødiske plutokrati. 19-åringens historie er slik:

— Jeg var med på det første „sweepet“ over Dieppe. Det var tidlig om morgenen, klokka må ha

vært henimot 7, og jeg var blant de første som overhodet møtte tyskerne i luften. Jeg fikk øye på en Focke Wulf 190 under meg. Han forfulgte og skjøt på en Spitfire. Jeg kalte på „Spiten“ i radioen for å advare ham, og så la jeg meg etter tyskeren. Men „Spiten“ var ferdig. Tyskeren gikk over på ryggen for å narre meg, og samtidig ga han Spiten en siste burst. Dermed gikk det britiske flyet i sjøen, og jeg så ingen som hoppet ut. Men så var også tyskeren ferdig. Han fikk ikke stor gleden over seiren over min kamerat, — hvem han nå kunne være.

Tyskeren fikk av alt jeg hadde av skyts,

han vendte over på ryggen for siste gang, og så bums i sjøen. Ingen hoppet ut. Flyet gikk i sjøen bare 2—300 meter fra der hvor Spitfiren lå og mannen gikk til bunns med flyet. — Jeg hadde ennå noen skudd igjen da jeg var ferdig med tyskeren, og plutselig merket jeg at jeg hadde tre Focke Wulfs på halen. Jeg snudde rundt, gikk rett på dem og skjøt dem opp. En av dem ble skadet, og jeg fikk kvittering for den som „probable“ — antagelig ødelagt.

Nå var jeg tom for ammunisjon, og det var bare å reise hjem. Jeg traff på vår squadron-leader — norsk 26-årig major — som lå alene. Vi drog hjem sammen. Det viste seg at han var såret i benet, og han fikk ikke gå opp mer. Jeg fikk fylt bensin og ammunisjon og drog avgårde på neste sweep. Da ble jeg med på Dornier-historien, — De vet.

(Med „Dornier-historien“ forholder det seg slik at det midt under raidet viste seg 8 Dornier 217 over kampområdet. Det er fastslått at 6 av dem ble skutt ned, en ble antagelig skutt ned, og den åttende drog bort i brennende tilstand. Det er lite trolig at den nådde sin basis.)

Men 19-åringen fortsetter:

— Jeg fikk øye på fire Dorniers. Det var mange om beinet. Det var slik mølje av Spitfires over dem at jeg ikke fikk høve til å skyte. Så plutselig fikk jeg øye på to andre Dorniers som ingen brød seg om. Jeg gikk ned på dem.

Den ene tyskeren gjemte seg, den andre var for sein.

Den ene av dem stakk opp i skyene og gjemte seg. Den andre ble for sein. Den gikk opp og ned i et tynt skydekke, og jeg la meg etter den. Jeg ga den alt hva jeg hadde. Han skjøt på meg, men jeg vred meg unna hver gang og ble ikke truffet. Så så jeg at han likesom begynte å vakle bortover. En mann hoppet ut, men fallskjermen åpnet seg ikke og mannen gikk rett i sjøen. Flere kom ikke ut av aeroplanet, og det gikk over på ryggen og havnet straks etter i kanalen.

Den neste jeg snakker med er også en Oslo-gutt. Han har definitivt gjort ende på en Focke Wulf 190 og en Dornier. — Jeg var med i første „sweepet“, og vi hadde ligget og sirklet et kvarters tid da jeg ble angrepet bakfra av en F.W. 190. Jeg gikk rundt og kom bak på ham, han la seg på ryggen, prøvet så et stup, men jeg hadde ham i siktelinjen og han fikk sin bekomst. Jeg trodde ikke jeg hadde truffet ham før han gikk i bakken midtveis mellom Dieppe og Abbeville, — med mannen i. Jeg hadde noen skudd igjen, gikk i kamp og brukte dem opp. Så drog jeg hjem. — — —

Neste tur kom jeg opp i bataljen med Dornierne. Fire bombere viste seg under oss, og hele squadronen stupte ned på dem. Hver valgte ut sitt mål, og jeg valgte og fikk mitt. Dornieren gikk ned, men han traff også meg før han var ferdig. Motoren var truffet, men det var såpass liv i den at jeg kunde kravle meg opp fra de 700 fot jeg befant mig i til 4000 fot. Der stoppet motoren og jeg krabbet opp av cockpitten og hoppet ut. Fallskjermen arbeidet all right, og jeg ble plukket opp av en britisk motorbåt et øyeblikk etter jeg nådde vannet. Jeg kom ikke i havn før ved halv ellevetiden om kvelden.

„Det ble da til en Dornier!“

Så er det historien om en liten kar fra Hardanger, — 20 år. Han var ikke med før i det andre sweepet da bomberne ble sendt ned. Den norske etterretningsoffiseren på flyplassen forteller meg at det var tydelig allerede før gutten landet at han hadde vært med på noe han likte. Ansiktet hans skinte som en sol over cockpittkanten. Han var et eneste smil da han steg ut av flyet og meddelte: „Det ble da til en Dornier!“ Historien sin forteller han slik:

— Jeg var med på angrepet på bomberne. Først skjøt jeg på en Dornier som for og danset omkring. Den måtte jeg forlate for å gå løs på en annen som wing-commanderen nettopp hadde skutt på. Den drog ned gjennom skyene, og jeg fulgte etter. Vi skjøt på hverandre alt i ett. Så så jeg at folkene begynte å hoppe ut fra Dornieren. Jeg så i alt tre gå ut i fallskjerm. Den siste av dem havnet i stranda hvor det ikke var dypere enn at han ble stående i vann til knes. Flyet gikk i bakken like inne på land og tok fyr. Det var et kolossalt bål. Jeg fotograferte det og snudde hjemover. Ennå midt ute i kanalen kunne jeg se den svarte røken av flyet — — —

"Jeg begynte å herje med etpar av dem".

Jeg var oppe en tur til også. Nå var konvoien på hjemtur. Plutselig var luften rundt oss full av Focke Wulfs. Jeg begynte å herje med et par av dem, — den ene forsvant for meg. Den andre så jeg langt under meg og skulle til å styre ned på den da det kom en annen bak meg. Pang, pang, pang, sa det, og så begynte motoren min å brenne. Det var ikke annet å gjøre enn å legge flyet på ryggen og falle ut. Det var litt spennende først, for jeg kunne ikke finne utløseren på fallskjermen. Men til slutt fikk jeg da famlet meg fram til den, og alt var O.K. Jeg så en av våre flight-commanders fly forbi meg, og jeg vinket til ham. Jeg havnet i sjøen et stykke bak siste skip i konvoien og ble plukket opp av en motorbåt som snudde for å berge meg. Jeg må si jeg setter stor pris på folkene der ombord. Vi ble utsatt for styrtbombning og beskutt ganske ettertrykkelig av tyske fly, men vi kom oss da uskadt tilbake til konvoien.

Dirigerte luftskytset med skadet ben.

Så er det historien om gutten som midlertidig kom i antiluftskytset. Han hadde nettopp skutt ned sin F.W. 190 og skadet en annen. Dermed kom han ut av formasjonen og fant seg angrepet av ikke mindre enn 8 F.W. Flyet ble skutt i stykker, selv fikk han det ene benet skadet av en granatsplint, og så hoppet han ut. Han var ventet der han kom. Mannskapet hadde sett den veldige overmakt Spitfiren var blitt utsatt for, og visste at her ville det bli noe å gjøre. Båten lå like under da gutten kom ned, og han var ikke i sjøen mer enn to minutter. Han ble ombord i motorbåten hele dagen, og tiden tilbragte han med å fortelle antiluftskytterne ombord hvem som var venn og hvem som var fiende. Han satt mellom skytterne og hadde det fint tross sitt skadede ben.

Squadronleader — en 26-årig norsk major — med avskutt leggben ville opp igjen!

På et sykehus et sted sørpå ligger en av de norske squadronleaderne og ergrer seg. Den unge majoren er bare 26 år og har en kampglede som få. Han var uheldig denne gangen. Under første sweepet lå han og siktet på en F.W. I speilet bak seg fikk han se en annen F.W. som var i ferd med å liste seg inn på ham. Han tenkte han skulle gjøre det av med den han hadde på kornet først, men den tiden det tok ham å korrigere siktet var nok. Det braket løs bak ham, og dermed var det slutt med dagens jakt for hans vedkommende. Med et halvveis ødelagt fly, med et pent lite kulehull i støvlen satte han kursen hjemover igjen og landet. Hans kamerater forteller at han på død og liv ville opp igjen med et nytt fly. Han nektet i alle fall å gå til legen, han deltok i arbeidet på flygeplas-

Tilbake etter et vellykket tokt. Norske flygere finner ett hull i jagerskroget etter en fiendtlig kule.

sen i flere timer før noen fikk røre ved benet hans. Et blodig kart med et kulehull tvers igjennom ligger igjen i vakthytten på flygeplassen som erindring om majorens avskutte leggben — — —

En flightcommander fikk sin F. W. på første sweep. Han fikk ham etter å ha lekt en farlig lek med tyskeren ut og inn av en sky.

— Jeg så ham komme ut av skyen — forteller han — han ville prøve å snike seg inn på oss. Jeg kom inn på halen av ham og ga ham både av kanoner og mitraljører samtidig. Han gikk rett ned i sjøen, og flygeren kom seg ikke ut — — —

Bakkepersonalet hadde også sin andel i seiren.

En av flygerne, mange av dem forresten, ba meg endelig ikke glemme bakkepersonalet. — Skriv om dem, sa de, for de har sin store andel i resultatet. De satte sin egen rekord. De sluttet dagen med det største antall tjenstdyktige fly blant alle de allierte squadrons som deltok i kampen. De kan tro at de norske mekanikerne er praktfulle karer! Det er likesom dem som eier flyene, forstår De. De har hver sine å passe på. Når vi kommer inn tar de først en kikk på forsiden av vingene for å se om lappene foran skytsene er gjennomskutt (på engelsk *gunpatch*). Så kommer en av dem opp på vingen og spør: Fikk du noen? Når de så har fått beskjed kaster de seg over flyet, fyller bensin, lapper huller, farer over alt for å være sikker på at alt er O. K. Et haleror var hullet og knust. Av med det, — på med et nytt i løpet av et øyeblikk! I ett tilfelle gjorde de ett brukbart fly ut av to skadede, bare i løpet av noen minutter. Det flyet som ble ribbet ble sendt inn på verksted, og det var også i luften igjen etter et par timer. — — — Om de fikk seg mat? Lite, tror jeg. Vi flygerne ble storartet bevertet. Te og sandwich stod klart i samme øyeblikk vi var nede. Men gutta? De bare lappet og stelte — — —

De gjør sin innsats for fedrelandets frelse.

Midt i en krets av mekanikere får jeg et friskt inntrykk av den ånden som behersker dem. En av dem har vært maskinist på en stor passasjerbåt. En annen har vært ditt og en tredje datt. Nå er de soldater med smurning i klærne og motorolje i håret, men med livet og seiersviljen i blikket. De gjør sin innsats for fedrelandets frelse. Det står ikke så meget om dem i avisen men de vet selv hva de betyr, og det er nok for dem.

— Ja, og så fikk vi vår belønning, vi fikk øl til maten om kvelden, en hel flaske, synger en liten nordlending — —

Vi får en lang prat sammen. Det er mest en trønder som snakker. Han er vokset opp i Kongensgata og er tydeligvis vant til å føre ordet.

"Da visste vi han hadde fått en tysker."

— Vi ble purret klokka fire. Vi trodde det skulle bli en alminnelig dag, men så kom vår squadronleader og fortalte at det skulle settes i land noen soldater i Frankrike og at vi antagelig kom til å få det travelt utover dagen. Så gikk de opp, fly etter fly. Jeg skal si ventetiden ble lang før de kom hjem igjen. Halvannen time var gått før den første var nede. Han var bare smil, hele gutten, og han satte tommelen i været — slik! Da visste vi at han hadde fått en tysker. Ti minutter senere kom nestemann. Han også hadde fått en tysker! Skal si det var stas. Og så kom squadronleaderen med skadet ben. Han hoppet ut av flyet, og vi forstod ingenting av hva som var hendt før vi oppdaget kulehullet i støvlen og hadde fått kikket litt på flyet.

Så kom de igjen, en etter en. Nei, det var vel en dag!

Trønderen tar et saklig overblikk over skyene, han er vant til å kikke den veien. Det er likesom han venter det skal komme ned noen igjen hvert øyeblikk. Han kommer til å stå slik, atskillige ganger framover.

Til höyre: Bakkepersonalet trimmer norske fly foran et angrep. Nedenfor til venstre: Føreren av et norsk jagerfly med sin mascot, terrieren "Spit". I midten: Norske fly i formasjon over en flyplass. Nederst: Norsk jagerfly under øvelseflygning.

